

УДК 35:316.77
DOI 10.15673/fie.v18i2.3585

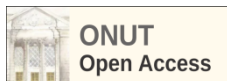
Лозинська Т.М.

доктор наук з державного управління, професор
кафедра економіки та публічного управління
Полтавський державний аграрний університет
вул. Сковороди, 1/3, м. Полтава, Україна, 36003
E-mail: tamara.lozynska@pdau.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2858-9374>

ДЕРЖАВНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ПРОЦЕСІ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ ЗАХОПЛЕНИХ ТЕРИТОРІЙ

Стаття присвячена висвітленню проблеми формування державної інформаційної політики в процесі деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій. Налагодження дієвої інформаційної системи особливо важливе для населення, яке тривалий час перебувало в умовах інформаційної ізоляції, системного впливу ворожої пропаганди та дезінформації. Визначено основні виклики реалізації державної інформаційної політики на деокупованих територіях, серед яких інформаційна ізоляція населення, поширення дезінформації та дефіцит довіри до органів державної влади. Обґрунтовано напрями вдосконалення державної інформаційної політики, а саме: розвиток публічних комунікацій, підвищення достовірності офіційної інформації, впровадження сучасних цифрових інструментів інформування, розвиток медіаграмотності населення, системний моніторинг інформаційних потреб громадян. Розроблені пропозиції можуть бути використані органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства під час розроблення і перегляду державної інформаційної політики, програм реінтеграції деокупованих територій, комунікаційних стратегій та механізмів протидії дезінформації. Запропоновані положення можуть також бути використані у подальших наукових дослідженнях.

Ключові слова: державна інформаційна політика, інформація, інформаційна потреба, цифровізація, деокупація, реінтеграція, дезінформація, ізоляція, цифрова нерівність, публічне управління.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Повернення тимчасово окупованих територій (ТОТ) та їх реінтеграція до українського політичного середовища не може не супроводжуватися постійним інформуванням населення з боку держави про заходи гуманітарної політики, соціальне забезпечення, надання адміністративних послуг, проведення службових перевірок, різноманітні організаційні процедури. Для того, щоб ці складові державної інформаційної політики позитивно сприймалися населенням, насамперед, необхідно мати чітке уявлення про доступ людей до офіційної інформації під час окупації, канали зв'язку, їх обізнаність з реальним станом життя на підконтрольній українському уряду території. Інформаційна ізоляція ТОТ практично унеможливає доступ до офіційної інформації і за таких умов втрачає сенс створення спеціальних українських медіа для жителів цих територій [1]. Тож під час повернення ТОТ і їх реінтеграції структурно-функціональна основа державної інформаційної політики має будуватися з урахуванням тривалої інформаційної ізоляції населення, впливу дезінформації, неоднорідності доступу до інформації, що обумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. У попередніх дослідженнях автора вже зазначалося: «у людей, які тривалий час перебувають в інформаційній ізоляції, вимушено формується відчуття неминучості поразки, безвиході...», що «...ставить перед українською владою завдання розроблення виваженої інформаційної політики...» [2, с. 10]. У даній статті, як і в інших авторських публікаціях з даної проблематики, державна інформаційна політика розглядається на основі узагальнення поглядів багатьох авторів [3; 4; 5] як специфічна діяльність держави, спрямована на одержання, використання, поширення та зберігання інформації з метою забезпечення конструктивного суспільного діалогу, що відповідає також і визначенню, наведеному в Законі України «Про інформацію» [6].

Загальні теоретико-методологічні засади державної інформаційної політики висвітлено у працях І. Арістової [7], С. Матвієнків [8], де розкрито правове забезпечення державної інформаційної політики та європейський вектор її розвитку. Більш дотичними до теми даного дослідження є публікації В. Бондар [9], Г. Гончаренка та Ю. Нікітюк [10], які відмічають, що державна інформаційна політика є невід'ємною складовою безпекової стратегії, спрямованою на нейтралізацію дезінформації та формування

об'єктивної картини подій, яка сприяє створенню єдиного інформаційного простору. Попри те, що проблематика державної інформаційної політики та стратегічних комунікацій останніми роками перебуває в центрі уваги вітчизняних науковців, аналіз останніх публікацій свідчить про недостатню розробленість змісту, принципів та функціональних особливостей інформаційної політики як інструменту забезпечення процесів деокупації та реінтеграції тимчасово захоплених територій.

Формулювання цілей дослідження. Обґрунтування концептуальних основ державної інформаційної політики в процесі деокупації та реінтеграції захоплених територій України, спрямованої на поліпшення інформаційного забезпечення населення, відновлення суспільної довіри до органів публічної влади.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. «Хоча інформаційна епоха принесла пересічній людині численні переваги, вона також принесла проблеми. Багато людей переповнені інформацією, що може ускладнити розуміння того, що потребує уваги, а що слід ігнорувати» – пише Б. Тейлор [11]. Ускладнене розуміння ситуації – це не лише наслідок стрімкої інформатизації суспільства, а й наслідок відсутності якісної достовірної офіційної інформації, яка в межах державної інформаційної політики повинна

гранично чітко роз'яснювати людям по обидва боки лінії розмежування про те, що відбувається на контрольованій території та ТОТ. Інформаційна чесність та об'єктивність формуватимуть довіру до влади і сприятимуть полегшенню реінтеграції територій після звільнення. І це стосується населення обох частин України, бо не лише жителі ТОТ перебувають в інформаційній ізоляції, але й більшість мешканців підконтрольних територій, попри розвиток інформаційних технологій, погано обізнані про життя тих, хто опинився в окупації. Висновок мешканки Донецька, який вона висловила в розмові з інтерв'юером громадської організації «Донбас СОС», є наглядним свідченням неефективності поширення державними інститутами спотвореної чи маніпулятивної інформації: «Коли я чую в розповідях українських чиновників чи блогерів, що у Донецьку суцільний холод та голод, мені дивно: це неправда, і саме таким чином російську пропаганду для тих, хто тут залишився, не переб'єш. Але як треба по-інакшому, я не знаю» [12].

Тому насамперед, мають бути сформовані концептуальні основи державної інформаційної політики у процесі деокупації та реінтеграції звільнених територій: визначення державної інформаційної політики, її принципи, функції, значення для системи публічного управління тощо (табл. 1).

Таблиця 1

Концептуальні основи державної інформаційної політики у процесі деокупації та реінтеграції звільнених територій*

Елементи концепції	Сутнісна характеристика	Значення
Поняття державної інформаційної політики (ДІП)	Цілеспрямована діяльність органів державної влади щодо формування, поширення, захисту та використання інформації з метою забезпечення реалізації національних інтересів, конституційних прав громадян, інформаційної безпеки та ефективної взаємодії держави із суспільством	Інформаційна політика є інструментом відновлення довіри населення до державних інститутів, подолання наслідків інформаційного впливу держави-агресора, забезпечення доступу громадян до достовірної інформації
Принципи ДІП	Відкритість і прозорість; достовірність; об'єктивність; оперативність; доступність; повага до прав людини; інформаційна безпека; відповідальність держави; людиноцентризм; взаємодія держави і громадянського суспільства	Забезпечення прозорої комунікації влади з населенням деокупованих територій, мінімізація поширення дезінформації, формування довіри до офіційних джерел інформації та гарантування права громадян на отримання правдивої інформації
Функції ДІП	Комунікативна; інформаційно-забезпечувальна; інтеграційна; просвітницька; безпекова; координаційна; регуляторна; превентивна; моніторингова; мобілізаційна	Координація інформаційної діяльності органів влади, інформування населення про державні послуги, протидія дезінформації, підтримка соціальної згуртованості та відновлення української громадянської ідентичності.
Місце ДІП у системі публічного управління	Забезпечує інформаційний супровід усіх напрямів публічного управління (безпеки, соціальної політики, освіти, охорони здоров'я, економіки, цифровізації, реінтеграції територій); виконує інтегруючу функцію між органами державної влади, місцевого самоврядування, громадянським суспільством та міжнародними партнерами	Формує єдиний інформаційний простір, підтримує процеси реінтеграції населення та підвищує ефективність управлінських рішень на державному, регіональному й місцевому рівнях
Інформаційна стійкість	Здатність державних інститутів та інформаційної інфраструктури протидіяти деструктивним інформаційним впливам і швидко відновлювати функціонування після інформаційних атак, забезпечувати безперервність державних комунікацій і підтримувати довіру громадян до офіційної інформації	Передумова успішної реінтеграції, оскільки забезпечує протидію інформаційно-психологічним операціям, нейтралізацію російської пропаганди, розвиток медіаграмотності населення, функціонування надійних каналів офіційної комунікації та підтримку інформаційної безпеки держави.

*Джерело: розроблено автором

Наведені концептуальні положення свідчать, що в умовах деокупації державна інформаційна політика трансформується з інструменту інформування населення у комплексний механізм публічного управління, який забезпечує відновлення довіри до державних інститутів, формування єдиного інформаційного простору, протидію дезінформації, інформаційну безпеку та стійкість держави. Саме поєднання принципів відкритості, достовірності, оперативності й безпеки створює основу для ефективної реінтеграції деокупованих територій та їх сталого розвитку.

Звернемо увагу, що попри окупацію, спостерігається, хоча й малоінтенсивне, але досить помітне, щоб його ігнорувати, переміщення людей між тимчасово окупованими та неокупованими територіями. Щороку тимчасово окуповані території залишають тисячі українців, більшість з яких виїжджають у зарубіжні країни, але дехто повертається в Україну, і те, яким буде в них перший досвід зустрічі з українськими реаліями, формує їхнє рішення про майбутнє життя. Є. Гілін відмічає, що на сьогодні для осіб, які покидають ТОТ, в Україні відсутні [13]:

- обов'язковий адаптаційний період;
- мораторій на мобілізацію на час медичного та психологічного відновлення;
- пріоритетний порядок відновлення документів;
- єдиний протокол для ТЦК, прикордонної служби, поліції щодо поводження з людьми, які повернулися з окупації.

Відсутність адміністративних процедур і алгоритмів реінтеграції людей, що перебували в окупації і самостійно повернулися в неокуповану частину України – це, безумовно, законодавча прогалина, але її наявність суттєво впливатиме на інформацію, яка буде передаватися тим, хто залишився, подаючи їм зрозумілі сигнали про готовність чи не готовність держави визнати цих людей повноправними громадянами.

Основні інформаційні виклики та їх наслідки в процесі деокупації та реінтеграції звільнених територій наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Основні інформаційні виклики та їх наслідки в процесі деокупації та реінтеграції звільнених територій*

Виклики	Сутність	Прояви	Заходи державної політики
Тривала інформаційна ізоляція	Обмеження доступу до українських джерел інформації, соцмереж, контроль дзвінків і переписки	Викривлене сприйняття державної політики, низька обізнаність щодо законодавчих змін та державних послуг	Відновлення українського інформаційного простору, забезпечення доступності офіційної інформації, проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній
Пропаганда	Поширення маніпулятивної інформації з метою формування вигідних агресору політичних і суспільних настроїв	Дискредитація органів державної влади України, нав'язування проросійських наративів, формування негативного ставлення до процесів реінтеграції	Посилення стратегічних державних комунікацій, розвиток системи протидії дезінформації та підтримка незалежних медіа
Маніпуляції	Перекручування або неправдивість повідомлень для впливу на громадську думку	Фейки, дезінформація, інформаційні провокації, використання соціальних мереж для поширення неправдивих повідомлень	Моніторинг інформаційного простору, оперативне спростування неправдивої інформації, розвиток медіаграмотності населення
Інформаційні травми населення	Психологічні наслідки тривалого перебування під впливом інформаційного насильства, пропаганди та воєнних подій	Страх, недовіра, інформаційне виснаження, підвищена вразливість до маніпуляцій, уникнення офіційних джерел інформації	Використання людиноцентричного підходу до державних комунікацій, психологічно чутливе інформування населення, залучення фахівців із кризових комунікацій
Цифрова нерівність	Неоднаковий доступ населення до цифрової інфраструктури, сучасних технологій та електронних послуг	Відсутність або нестабільність Інтернет-зв'язку, низький рівень цифрових навичок, обмежений доступ до електронних державних сервісів	Розвиток цифрової інфраструктури, підвищення цифрової грамотності населення, забезпечення альтернативних каналів інформування
Інформаційні ризики	Загрози інформаційній безпеці держави, суспільства та громадян у процесі деокупації	Кібератаки, інформаційні диверсії, витоки персональних даних, використання соціальних мереж для дестабілізації ситуації	Створення комплексної системи управління інформаційними ризиками, посилення кіберзахисту, розвиток міжвідомчої взаємодії та механізмів кризових комунікацій
Втрата довіри до державних інститутів	Зниження суспільної довіри до органів державної влади через тривалу відсутність комунікації та вплив дезінформації	Недовіра до державних сервісів, законності рішень органів влади, низька готовність до взаємодії з державними установами	Формування прозорості, відкритої та регулярної комунікації, розвиток механізмів зворотного зв'язку з громадянами.

*Джерело: систематизовано автором за [1; 2; 9; 10]

Гібридна війна має декілька ланок і однією з них є інформаційна війна. Посол України в Хорватії та Боснії і Герцеговині О. Левченко переконаний, що програш в інформаційній війні означає надалі й відсутність перемоги на воєнному фронті [14]. Програш в інформаційній війні має значний вплив на руйнування людського капіталу, обумовлене деградацією суспільної свідомості, масовою деморалізацією, втратою критичного мислення та еміграцією. Якщо взяти до уваги, що за даними Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України зараз на ТОТ проживає близько 6 млн громадян, серед яких 1,5 млн – це діти [15], стає зрозуміло, який людський потенціал може бути втрачено через неефективність інформаційної політики. З огляду на ці обставини особливого значення набувають стратегічні та кризові комунікації, які забезпечують узгодженість офіційних повідомлень і оперативне реагування на інформаційні виклики на підконтрольній території, що згодом через особисті та приховані канали поширюється і на ТОТ. Водночас широкі інформаційні кампанії, особливо спрямовані на міжнародне середовище, державні цифрові сервіси та соціальні мережі сприяють

прискоренню поширення офіційної інформації, на ТОТ.

Якщо говорити, про інформаційну політику на вже деокупованих протягом 2022-2023 років територіях, не менш важливими є заходи з розвитку медіаграмотності населення, відновлення місцевого інформаційного простору, забезпечення функціонування центрів підтримки населення та розширення практики використання відкритих даних. Зазначені інструменти сприяють підвищенню інформаційної стійкості суспільства, забезпечують прозорість діяльності органів влади, мінімізують наслідки тривалої інформаційної ізоляції населення деокупованих територій. Саме комплексне використання наведених інструментів є необхідною умовою ефективної реалізації державної інформаційної політики в процесі деокупації та реінтеграції територій України.

В табл. 3 представлені інструменти державної інформаційної політики, комплексне застосування яких дає змогу забезпечити населення своєчасною, достовірною та доступною інформацією, зменшити негативний вплив дезінформації, відновити довіру до органів публічної влади в процесі деокупації та реінтеграції захоплених територій.

Таблиця 3

Інструменти реалізації державної інформаційної політики в процесі деокупації та реінтеграції захоплених територій України*

Інструменти ДІП	Основне призначення	Шляхи практичного застосування
Стратегічні комунікації	Формування єдиної державної інформаційної позиції та зміцнення довіри до органів влади	Координація повідомлень органів влади, протидія дезінформації, формування спільного бачення відновлення територій
Інформаційні кампанії	Своєчасне інформування населення про державні рішення, права та можливості	Поширення інформації щодо безпеки, соціальної допомоги, компенсацій, відновлення документів, повернення населення
Державні цифрові сервіси	Забезпечення швидкого доступу громадян до адміністративних послуг та офіційної інформації	Використання електронних платформ для отримання послуг, подання заяв, відновлення документів, оформлення соціальних виплат
Підвищення медіаграмотності	Посилення здатності населення цінувати інформацію та протидіяти маніпуляціям	Освітні програми, тренінги, інформаційні матеріали щодо розпізнавання дезінформації та інформаційних загроз
Відновлення інформаційного простору	Відкриття доступу до достовірної інформації після тривалої окупації	Організація телерадіомовлення, інтернет-інфраструктури, діяльності місцевих інформаційних ресурсів
Створення центрів підтримки населення	Надання комплексної інформаційної, соціальної та консультаційної допомоги	Консультавання щодо державних програм, гуманітарної допомоги, юридичних питань, працевлаштування та соціальної адаптації
Кризові комунікації	Оперативне інформування населення в умовах надзвичайних ситуацій та мінімізація панічних настроїв	Інформування про загрози безпеці, евакуацію, гуманітарну допомогу, відновлення критичної інфраструктури, алгоритми дій населення.

*Джерело: авторська розробка

Усі інструменти державної інформаційної політики мають бути використані для створення відкритого діалогу між владою та населенням щодо безлічі гострих питань, без розв'язання яких неможливе

проведення безконфліктної реінтеграції. До таких питань можна віднести:

– проблему сплати податків мільйонами мешканців, які проживають на ТОТ, до бюджетів суб'єктів російської федерації. З цієї маси мають бути

виділені особи, які підпадають під законодавство щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність, однак для цього мають бути встановлені чіткі критерії;

- складність правової ідентифікації колаборації. Така ідентифікація має звужувати, а розширювати коло людей, яких визнають колаборантами, зокрема до цієї категорії не можна відносити тих, які за допомогою окупаційної влади переправляли своїм рідним гуманітарну допомогу або викупували їх з полону;

- оформлення статусу цивільного полоненого, яке може тривати роками через необхідність самостійного доведення такого факту;

- недосконалість порядку оформлення посвідчення особи, що повертаються в Україні вже зараз. Чинний порядок, на думку фахівців створює додаткові бар'єри саме для тих, хто найбільше постраждав від окупації, і є сигналом для інших: не повертайтеся!

Реінтеграція починається в той момент, коли людина вперше стикається з офіційним представником своєї держави після повернення з окупації, вона має регулюватись законом і реалізуватись через державні програми, стосовно яких повинна проводитися широка інформаційна кампанія. При цьому нормативно-правове забезпечення процесів деокупації та реінтеграції не повинно приводити до порушення конституційних норм і прав людини. Але, наприклад, розроблення проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей зайняття деяких посад в органах державної влади, інших державних органах та органах місцевого самоврядування громадянами України, які мають громадянство іноземної держави» не узгоджене з чинним законодавством, звужують поняття «недобровільного набуття громадянства» і може призвести до дискримінації постраждалих осіб і покарання людей за обставини, на які вони не мали впливу.

Досить активно включені в обговорення проблем державної інформаційної політики інститути громадянського суспільства України. Так, за участю Центру демократії та верховенства права в 2024 році були проведені обговорення викликів інформаційної політики та пошуку шляхів розв'язання проблем, пов'язаних із комунікацією з ТОТ. У межах цих обговорень визначена необхідність розроблення стратегії інформаційної реінтеграції за трьома ключовими напрямками [16]:

- комунікація про ТОТ в Україні;
- комунікація з мешканцями ТОТ;
- комунікація про ТОТ з іноземними аудиторіями.

Отже, реалізація державної інформаційної політики в процесі деокупації та реінтеграції територій потребує комплексного використання взаємопов'язаних інструментів комунікації. Їх узгоджене застосування забезпечує своєчасне та достовірне інформування населення, що є важливою передумовою успішної реінтеграції населення та зміцнення інформаційної безпеки України.

Окремої уваги потребує адаптація державної інформаційної політики до часових та просторових викликів окупації. З огляду на те, що деокупація є тривалим і багатоетапним процесом, ключовий фокус інформаційного впливу на нинішньому етапі має бути спрямований безпосередньо на тимчасово окуповані території. Це передбачає формування стійких каналів комунікації, протидію ворожій дезінформації та створення інформаційних умов для підтримання внутрішнього спротиву населення й підготовки до звільнення. Водночас вичерпні наслідки тривалого перебування під окупацією та точний часовий горизонт повернення територій наразі залишаються невизначеними. За таких умов ефективність постдеокупаційної інформаційної політики визначатиметься її глибокою інтеграцією із заходами соціального захисту та програмами підтримки релокованого й місцевого бізнесу. Лише за умови синергії інформаційних інструментів з матеріальними стимулами, серед яких важливими є соціальні гарантії для постраждалих, пільги для відновлення підприємництва та інфраструктури вдасться налагодити і забезпечити повноцінну соціально-економічну та ментальну реінтеграцію звільнених регіонів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження свідчать, що в умовах деокупації та реінтеграції захоплених територій державна інформаційна політика набуває статусу одного з ключових механізмів публічного управління, від дієвості якого значною мірою залежить успішність відновлення державного суверенітету, суспільної довіри та єдиного інформаційного простору України. На відміну від традиційного розуміння інформаційної політики як інструменту інформування населення, у післяокупаційний період вона має виконувати інтеграційну, безпекову, комунікативну та людиноцентричну функції.

У статті систематизовано концептуальні засади державної інформаційної політики, визначено основні інформаційні виклики процесу деокупації, зокрема наслідки тривалої інформаційної ізоляції, пропаганди, дезінформації, інформаційних травм населення, цифрової нерівності та втрати довіри до державних інституцій. Обґрунтовано, що їх подолання потребує не окремих інформаційних заходів, а цілісної державної політики, заснованої на принципах відкритості, достовірності, оперативності, інформаційної безпеки та поваги до прав людини.

Комплексне застосування системи інструментів реалізації державної інформаційної політики, яка охоплює стратегічні та кризові комунікації, інформаційні кампанії, державні цифрові сервіси, розвиток медіаграмотності, відновлення місцевого інформаційного простору, діяльність центрів підтримки населення та інші механізми взаємодії держави з громадянами сприятиме забезпеченню доступу до достовірної інформації, зміцненню довіри до органів публічної влади та створенню передумов для успішної реінтеграції населення.

Водночас результати дослідження свідчать про необхідність удосконалення нормативно-

правового забезпечення державної інформаційної політики, розроблення єдиної стратегії інформаційної реінтеграції, стандартизації державних комунікацій щодо тимчасово окупованих територій та впровадження людиноцентричного підходу до взаємодії з громадянами, які повертаються після окупації. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням методики оцінювання ефективності державної інформаційної політики та системи показників моніторингу її результативності на різних етапах деокупації та реінтеграції територій.

пективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням методики оцінювання ефективності державної інформаційної політики та системи показників моніторингу її результативності на різних етапах деокупації та реінтеграції територій.

Література

1. Абібок Ю. «Це небезпечно». Як отримують українські новини на окупованих територіях. URL: <https://grnt.media/nashi-lyudy/yak-otrymuyut-ukrayinski-novyny-na-okupovanyh-terytoriyah> (дата звернення 07.04.2026).
2. Лозинська Т. М., Жуковський І. Концептуальні основи державної інформаційної політики на деокупованих територіях. Вісник Полтавського державного університету. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2025. Випуск 3. С. 9-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2025.3.2>. URL: <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/pma/article/view/56> (дата звернення 07.04.2026).
3. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: навч. посіб. 2-ге вид. К.: Знання, 2008. 663 с.
4. Нестеряк Ю. В. Державна інформаційна політика: теоретико-методологічні засади: монограф. К.: НАДУ, 2014. 292 с.
5. Коцур Л., Грига О. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні парадокси воєнного часу. Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення. 2023. Вип. 4. С. 52-60. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-4-52-60> URL: <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/74/78> (дата звернення 07.04.2026).
6. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12?lang=uk#Text> (дата звернення 07.04.2026).
7. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти /За загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. Бандурки О.М.: монограф. Харків: Вид-во ун-ту внутр. справ, 2000. 368 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053388.pdf> (дата звернення 07.04.2026).
8. Матвієнків С. Державна інформаційна політика в контексті інтеграції України в Європейський Союз. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. 2018. Том 1. № 12. С. 227-234. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/402> (дата звернення 07.04.2026).
9. Бондар В. Особливості визначення державної політики України у сфері деокупації. Економічний простір. 2024. № 194. С. 24-29. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.24-29> URL: <https://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/314520> (дата звернення 07.04.2026).
10. Гончаренко Г. А., Нікітюк Ю. М. Заходи держави щодо реінтеграції тот України як складова відновлення національної державності: теоретико-правовий аспект. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. № 2. С. 520-526. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.77> URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/download/327478/317245> (дата звернення 07.04.2026).
11. Tyler B. Information age (Digital age). 2020. <https://www.ebsco.com/research-starters/information-technology/information-age-digital-age> (дата звернення 07.04.2026).
12. По той бік тиші. Чи знаємо ми щось про те, як живуть люди на окупованих територіях. *Донбас SOS*: веб-сайт. 05.12.2024. URL: https://www.donbasssos.org/beyond_the_silence/ (дата звернення 07.04.2026).
13. Гілін Є. Держава, яка не чекає: як Україна зустрічає своїх людей, що вирвалися з окупації. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2026/05/14/8033810/> (дата звернення 07.04.2026).
14. Вісім міфів про життя в окупації, які заважають нам зрозуміти людей на ТОТ. URL: <https://mipl.org.ua/visim-mifiv-pro-zhyttya-v-okupacziyi-yaki-zavazhayut-nam-zrozumity-lyudej-na-tot/> (дата звернення 07.04.2026).
15. Скільки людей перебуває на тимчасово окупованих територіях: дані Мінреінтеграції. *Апостроф*: веб-сайт. 26 червня 2024 р. URL: <https://apostrophe.ua/society/skolko-ukraintsev-nahoditsya-na-vremenno-okkupirovannyih-territoriyah-dannye-minreintegratsii.html> (дата звернення 07.04.2026).
16. Як розірвати інформаційну ізоляцію тимчасово окупованих територій: експертне обговорення. *Центр демократії та верховенства права*: веб-сайт. URL: <https://cedem.org.ua/news/komunikaciya-z-tymchasovo-okupovanymy-terytorijamy-ekspertne-obgovorennya> (дата звернення 07.04.2026).

Стаття надійшла 12.04.2026

Стаття прийнята до друку 26.04.2026

Доступно в мережі Internet 15.07.2026

Lozynska T.

Doctor of Sciences in Public Administration, Professor
Department of Economics and Public Administration
Poltava State Agrarian University
Skorovody St, 1/3, Kyiv, Ukraine, 36003
E-mail: tamara.lozynska@pdau.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2858-9374>

STATE INFORMATION POLICY IN THE PROCESS OF DEOCCUPATION AND REINTEGRATION OF OCCUPIED TERRITORIES

The article addresses the issue of developing state information policy in the process of the de-occupation and reintegration of temporarily occupied territories. Establishing an effective information system is particularly important for the population that has long remained under conditions of information isolation and systematic exposure to hostile propaganda and disinformation. The purpose of the article is to substantiate the theoretical and practical foundations of state information policy for these territories and to identify its key challenges, principles, and priority areas for further development. The study employs a set of general scientific and specialized research methods, including analysis and synthesis to identify and generalize the specific features of state information policy in the context of de-occupation; comparative analysis to determine the common and distinctive characteristics of information policy under different conditions; and structural-functional analysis to substantiate the components of information policy in the reintegration process. The study identifies the major challenges facing the implementation of state information policy in de-occupied territories, including information isolation, the spread of disinformation, and the lack of public trust in state authorities. The paper substantiates the priority directions for improving state information policy, namely the development of public communication, enhancement of the reliability of official information, implementation of modern digital communication tools, promotion of media literacy, and systematic monitoring of citizens' information needs. The proposed recommendations may be applied by public authorities, local self-government bodies, and civil society institutions in developing and revising state information policy, reintegration programmes for de-occupied territories, communication strategies, and mechanisms for countering disinformation. The findings may also serve as a basis for further scientific research.

Key words: state information policy; information; information needs; digitalization; de-occupation; reintegration; disinformation; information isolation; digital divide; public administration.

References

1. Abibok, Yu. «Tse nebezpechno». Yak otrymuyut ukrainski novyny na okupovanykh terytoriiakh. <https://grnt.media/nashi-lyudy/yak-otrymuyut-ukrayinski-novyny-na-okupovanyh-terytoriyah> (Retrieved April 07, 2026)
2. Lozynska, T. M., & Zhukovskyi, I. (2025). Kontseptualni osnovy derzhavnoi informatsiinoi polityky na deokupovanykh terytoriiakh *Visnyk Poltavskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Publichne upravlinnia ta administruvannia*, 3, 9-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdau.pma.2025.3.2>. <https://journals.pdau.poltava.ua/index.php/pma/article/view/56> (Retrieved April 07, 2026)
3. Pocheptsov, H. H., & Chukut, S. A. (2008). Informatsiina polityka (2nd ed.). Znannia.
4. Nesteriak, Yu. V. (2014). Derzhavna informatsiina polityka: teoretyko-metodolohichni zasady. NADU.
5. Kotsur, L., & Hryha, O. (2023). Derzhavna informatsiina polityka Ukrainy: teoretyko-metodolohichni paradoksy voiennoho chasu. *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalsennia*, 4, 52-60. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2023-4-52-60>. <https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/view/74/78>. (Retrieved April 07, 2026)
6. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 № 2657-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (Retrieved April 07, 2026)
7. Aristova, I. V. (2000). Derzhavna informatsiina polityka: orhanizatsiino-pravovi aspekty (O. M. Bandurko, Ed.). Vyd-vo un-tu vnutr. sprav. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053388.pdf>. (Retrieved April 07, 2026)
8. Matvienkiv, S. (2018). Derzhavna informatsiina polityka v konteksti intehratsii Ukrainy v Yevropeyskyi Soiuz. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Politolohiia*, 1(12), 227-234. <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/402>. (Retrieved April 07, 2026)
9. Bondar, V. (2024). Osoblyvosti vyznachennia derzhavnoi polityky Ukrainy u sferi deokupatsii. *Ekonomichni prostir*, 194, 24-29. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.194.24-29>. <https://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/314520>. (Retrieved April 07, 2026)

10. Honcharenko, H. A., & Nikitiuk, Yu. M. (2025). Zakhody derzhavy shchodo reintehratsii tot Ukrainy yak skladova vidnovlennia natsionalnoi derzhavnosti: teoretyko-pravovyi aspekt. *Elektronne naukovye vydannia «Analitychno-porivnialne pravoznavstvo»*, 2, 520-526. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.02.77> <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/download/327478/317245> (Retrieved April 07, 2026)
11. Tyler, B. (2020). Information age (Digital age). <https://www.ebsco.com/research-starters/information-technology/information-age-digital-age>. (Retrieved April 07, 2026)
12. Po toi bik tyshi. Chy znaemo my shchos pro te, yak zhyvut liudy na okupovanykh terytoriiakh. Donbas SOS. (2024). [https://www.donbasssos.org/beyond the silence](https://www.donbasssos.org/beyond-the-silence) (Retrieved April 07, 2026)
13. Hilin, Ye. Derzhava, yaka ne chekaie: yak Ukraina zustrichaie svoikh liudei, shcho vyrvalysia z okupatsii. <https://www.pravda.com.ua/columns/2026/05/14/8033810> (Retrieved April 07, 2026)
14. Visim mifiv pro zhyttia v okupatsii, yaki zavazhaiut nam zrozumity liudei na TOT. <https://mipl.org.ua/visim-mifiv-pro-zhyttia-v-okupacziyi-yaki-zavazhayut-nam-zrozumity-lyudej-na-tot> (Retrieved April 07, 2026)
15. Skilky liudei perebuvaie na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh (2024).: dani Minreintehratsii. Apostrof. (2024). <https://apostrophe.ua/society/skolko-ukraintsev-nahoditsya-na-vremenko-okkupirovannykh-teritoriyah-dannye-minreintegratsii.html>. (Retrieved April 07, 2026)
16. Yak rozirvaty informatsiinu izoliatsiiu tymchasovo okupovanykh terytorii: ekspertne obhovorennia. Tsentr demokratii ta verkhoventstva prava. <https://cedem.org.ua/news/komunikaciya-z-tymchasovo-okupovanymy-teritorijamy-ekspertne-obgovorennia> (Retrieved April 07, 2026)

Received 12 April 2026

Approved 26 April 2026

Available in Internet 15.07.2026

Цитування згідно ДСТУ 8302:20

Лозинська Т.М. Державна інформаційна політика в процесі деокупації та реінтеграції захоплених територій // Економіка харчової промисловості. 2026. Т.18, вип. 2. С. 127-134. doi 10.15673/fie.v18i2.3585

Cite as APA style citation

Lozynska, T. (2026). State information policy in the process of deoccupation and reintegration of occupied territories. *Food Industry Economics*, 18(2), 127-134. doi 10.15673/fie.v18i2.3585